

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Nedsættelse af en Kommission til Ordning af Forsvarsvæsenet.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4131—34.)

Sagen sattes under Forhandling.

A. Nielsen: Jeg mener, vi skyldte den højtærede Konseilspræsident Tak, fordi han ved Fremsættelsen af Forslag til Lov om Nedsættelsen af en Kommission til Ordning af vort Forsvarsvæsen ligesom satte i Spidsen for sin Motivering det Ord: *Fred*. Den Tale finder Genklang her i Salen. Vi svare tilbage: Vi ville Fred og Neutralitet. Naar Folketinget fremmer det foreliggende Lovforslag, sker det i videste Forstand i Fredens Interesse.

Som Tilstanden er den ganske Verden over, er det nødvendigt at have et ordnet Forsvar. Det er en Nødvendighed. Man kan kalde det et nødvendigt Onde, om man vil, det forandrer ikke selve Tingen. Men hvorledes, af hvilken Art, hvor dyrt f. Eks. det Forsvar rettelig bør være, det maa Lovgivningsmagten afgøre. Ved denne Afgørelse maa det ene Forhold afvejes mod det andet, og det maa baade først og sidst staa klart for os alle, at vort Lands Eksistens fuldt saa meget beror paa Folkets Udvikling i rent materiel og aandelig Henseende som paa, hvor mange Soldater og Kanoner vi skulle have, eller paa det Tilbehør, der i øvrigt er Tale om ved en Forsvarsordning. Den Kommission, som vil blive nedsat ved det foreliggende Lovforslag vil sikkert ogsaa holde sig det for Øje. Den vil i sin Gerning se en stor Opgave, men vil samtidig huske paa, at der ogsaa er andre Opgaver, som det gælder om at røgte, og som Tiden kræver løst.

Naar jeg før sagde, at dette Forslag fremmes i Fredens Interesse, mente jeg dermed ogsaa *Freden indadtil* her i Landet. Det er jo en sørgelig Sandhed, at Forsvarssagen har været et Tvistsens Æble i vort Folk. Medens Forsvarssagen under sunde og naturlige Forhold burde have været den, som samlede og forenede, har den netop været det Spørgsmaal, som har skilt ad, og Forsvarssagen bliver ikke den, som samler og forener, før den fuldt og helt lægges i Folkets Haand, lægges saaledes i Hænderne paa Folkets betroede Mænd, at Folkets gennem dets Repræsentanter udøvede Medbestemmelsesret kom-

mer til at gøre sig gældende under Følelsen af det Ansvar, som Opgaven — denne som alle andre — stiller til dem. Det gælder imidlertid ikke blot dette, hvor væsentligt det end er, at Forsvarsspørgsmaalet bliver et neutralt Felt, uberørt af Partilidenskaben og Partiformaalt, thi hvor meget det end gælder derom, gælder det dog lige saa meget om, at den Forsvarsordning, som bringes til Veje, netop ved Maaden, hvorpaa den bringes til Stede, opnaar, hvad den fremfor alt ikke kan undvære: Folkets Tillid — Tillid ikke i den Forstand, at man tror, at naar vi blot faa denne eller hin Forsvarsordning, kunne vi slaa paa Sablen og spille med i de store Koncerter. Det gælder om Tillid i den Forstand, at det Forsvar, vi til sin Tid og her ved disse Midler have skabt, er saaledes, at man derved er i Stand til nogenlunde at naa, hvad der naturligt bør være Maalet.

Nu kan der jo tales nogenlunde lidenskabsløst om Forholdene, og jeg spørger da baade dem her i Tinget og dem her oven til og udenfor, som hidtil have ført an: Tror man fremdeles, at det var til Landets Held og Folkets Gavn, at Millionerne rullede i Snesetal paa Trods af Folkets Gang paa Gang udtalte Villie og Ønske? Det var jo ingenlunde saaledes, at kun Højre vilde Landets militære Forsvar, men Højre gjorde Sagen til Partisag, Partiets Livssag og førte Spørgsmaalet ind i Partikampe, der blev hidsigere i samme Grad, som Magtmidlerne fra Højres Side blev brutalere. I 1871—72 fremsatte den daværende Regering Forslag om en overordentlig Bevilling paa 35 Millioner Kr., hvoraf 14 til Landbefæstningen, 10 til Flaadens Udvidelse og til 2 faste Støttepunkter ved Store Bælt. Disse Planer vandt ikke Tilslutning i Folketinget. 2 Aar efter fremkom et delvist nyt Forslag, gaaende ud paa Oprettelsen af en Flaadestation ved Agersøund, en Bevilling til Søbefæstning samt til et Anlæg ved Store Bælt. Tinget tilbød 30 Mill. Kr., 15 til Flaademateriel, 15 til et Fort ved Agersøund, 1½ Mill. Kr. til en Befæstning paa Landsiden ved Agersøund og 1,800,000 Kr. til flydende Forter ved Kjøbenhavn, et lignende Beløb til Sømme-materiel og saa fremdeles, imod at Midlerne tilvejebragtes ved en Formue- og Indkomstskat paa 3 Mill. Kr. i 10 Aar. Regeringen vilde imidlertid ikke modtage Forhandling paa dette Grundlag, og Aaret efter opløstes Folketinget paa Spørgsmaalet, og dermed var det blevet et aaben Kampspørgsmaal. I 1880 ændredes Hær-